

DĚTSKÝ SBOR BRNO: ELCE PELCE KOTRMELCE / BRNO CHILDREN'S CHOIR: ELCE PELCE KOTRMELCE

Účinkující / Performers

Dětský sbor Brno – sbor / choir

Valeria Maťašová – sbormistr / choirmaster

Jitka Houřová – klavír / piano

Pavel Čeněk Vaculík – recitátor / narrator

23. 11. 2024

15 h, Divadlo Reduta (Mozartův sál) /
3 pm, Reduta Theatre (Mozart Hall)

Program / Programme

Petr Eben

Elce pelce kotrmelce
(výběr/ selection)

Významný český skladatel, varhaník, klavírista a pedagog Petr Eben (1929–2007) studoval na pražské AMU nejprve klavír a od roku 1950 kompozici u Pavla Bořkovce. V letech 1955–1990 působil na katedře hudební vědy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a po roce 1989 vyučoval i na Katedře skladby Hudební akademie múzických umění v Praze (1990–1994). Pro pedagogické účely vytvořil řadu učebnic a metodických materiálů a společně se skladateli Iljou Hurníkem, Pavlem Jurkovičem a dalšími spolupracovníky upravil pro české prostředí Orffovu metodu neboli Schulwerk, vydanou ve čtyřech svazcích jako *Česká Orffova škola*. V zahraničí mnohokrát vystoupil jako varhaník, v letech 1978–1979 byl profesorem skladby na Royal Northern College of Music v Manchesteru. Jeho rozsáhlé skladatelské dílo má těžiště především ve vokální a varhanní tvorbě, ale zasahuje do mnoha dalších oborů (opera, balet, komorní a orchestrální hudba). Za svoji činnost obdržel celou řadu ocenění, mj. v roce 1991 vyznamenání francouzského ministra kultury Chevalier des Arts et des Letters (Rytíř umění a literatury) a v roce 2002 medaili Za zásluhy, udělenou prezidentem Václavem Havlem.

Rozsáhlou část Ebenova díla představuje tvorba pro děti. Patrně nejznámějším takovým počinem je cyklus písniček *Elce pelce kotrmelce* na texty Václava Fišera. Vznikl v letech 1969–1970, poprvé vyšel v roce 1973 v Supraphonu a kromě gramofonové desky s celkem padesáti třemi písničkami na veselé, jednoduché Fišerovy texty v podání dětského sboru Severáček vydání obsahovalo „knížku říkadel a obrázků, zpěvníček a cvičebníček“. Ilustrace říkadel byly dílem Josefa Palečka a připojený „cvičebníček“ přinášel ke každé písničce námět ke cvičení, rozepsané pohyby a také vysvětlení, jaká část těla se má procvičit. Komplexní pojetí tak vybízelo děti ke hře, při které mohly zpívat i cvičit. Pro toto vydání navíc vznikl ještě mluvený text, na nahrávce v podání skladatelova syna Marka Ebena, jenž písničky propojuje v jeden celek. Jednoduché, veselé Ebenovy písničky pro malé děti se staly oblíbeným materiálem v mateřských školách i přípravkách dětských sborů.

Šárka Zahradková

Distinguished Czech composer, organist, pianist and pedagogue Petr Eben (1929–2007) first studied piano at the Academy of Performing Arts in Prague and then studied composition from 1950 with Pavel Bořkovec. In the years 1955–1990, he worked at the Department of Musicology at the Faculty of Arts at Charles University in Prague, and after 1989 also taught at the Department of Composition at the Faculty of Music at the Academy of Performing Arts in Prague (1990–1994). He wrote a number of textbooks and methodical materials for teaching purposes and, along with the composers Ilja Hurník, Pavel Jurkovič and other collaborators, adapted the Orff-Schulwerk method for the Czech environment, published in four volumes as the Czech Orff School. He performed abroad as an organist many times, and in 1978–1979 held the position of professor of composition at the Royal Northern College of Music in Manchester. His extensive compositional work is centred primarily in vocal and organ music, though it also extends into many other fields (opera, ballet, chamber and orchestral music). He received a number of awards for his work, including the decoration of the French Minister of Culture “Chevalier de l’Ordre des Arts et des Lettres” in 1991 and the Medal of Merit awarded by President Václav Havel in 2002.

Works for children represented an extensive part of Eben’s work. The best-known of these works is probably the cycle of songs *Elce pelce kotrmelce* to lyrics by Václav Fischer. It was written in 1969–1970 and was first published in 1973 by Supraphon. In addition to a gramophone record with a total of fifty-three songs to Fischer’s cheerful, simple texts performed by the children’s choir Severáček, the edition also contained “a book of nursery rhymes and pictures, a songbook and a pamphlet of exercises”. The illustrations for the nursery rhymes were the work of Josef Paleček, and the enclosed “pamphlet of exercises” offered suggestions for exercises accompanying each song, specific movements and an explanation of which part of the body was to be exercised. This sophisticated concept thereby encouraged children to play while also singing and exercising at the same time. Spoken text which joins the songs together in a single piece was also produced on the recording for this edition by the composer’s son Marek Eben. Eben’s cheerful single-voice songs for young children have become popular in nursery schools and for children’s choirs.

Šárka Zahrádková

Dětský sbor Brno

Dětský sbor Brno vznikl v roce 2004. Posláním tělesa je výchova dětí k lásce a úctě k hudbě, poznávání její krásy a hloubky. Děti, které zpívají v tomto tělese, pravidelně účinkují v představeních Národního divadla v Brně a podílejí se na jeho projektech. Nejčastěji je můžete slyšet v operní inscenaci *Carmen* George Bizeta, v *Příhodách lišky Bystroušky* Leoše Janáčka, ve *Hrách o Marii* Bohuslava Martinů, mezi další nastudované opery patří *Čert a Káča*, *Ferda Mravenec* a v neposlední řadě i dětská opera *Kocour v botách* pod dirigentskou taktovkou sbormistřiny Valerie Maťašové. Nejnovějšími inscenacemi, v nichž Dětský sbor Brno účinkuje, jsou opery *Bohéma* a *Jakobín*. Hlášky Dětského sboru Brno každoročně vytvářejí atmosféru při tradičním rozsvěcování vánočního stromu na náměstí Svobody. Sbor také úzce spolupracuje s Židovskou obcí Brno a s Památníkem Terezín. Dětský sbor Brno rovněž získal ocenění na soutěžích sborového zpěvu. Jeden z posledních úspěchů zaznamenal sbor v květnu roku 2018 v belgickém Neerpeltu na 66. ročníku Evropské mezinárodní soutěže v kategorii dětských sborů do 15 let s povinnou skladbou, kde získal zlatou medaili, a v kategorii mládežnických sborů do 25 let s povinnou skladbou, kde také v konkurenci světových sborů obhájil zlatou první příčku.

Brno Children's Choir

Brno Children's Choir was founded in 2004. The ensemble's mission is to educate children to love and respect music and to recognise its beauty and depth. The children who sing in this ensemble regularly perform in productions at National Theatre Brno and take part in its projects. You can hear them most often in Georges Bizet's opera *Carmen*, Leoš Janáček's *The Cunning Little Vixen* and Bohuslav Martinů's *The Plays of Mary*, though they have also performed in a number of other staged operas including *The Devil and Kate*, *Ferdy the Ant* and the children's opera *Puss in Boots* conducted by choir director Valerie Maťašová. The most recent productions in which Brno Children's Choir has performed are *La bohème* and *The Jacobin*. The voices of Brno Children's Choir create an unforgettable atmosphere every year during the traditional illumination of the Christmas tree in Náměstí Svobody. The choir also works closely with the Brno Jewish Community and the Terezín Memorial. Brno Children's Choir has also achieved great success at choral singing competitions. One of the most recent successes achieved by the choir came in Neerpelt in Belgium in May 2018 at the 66th European International Competition in the category children's choirs to the age of 15 with a compulsory composition, in which it won a gold medal, and in the category youth choirs to the age of 25 with a compulsory composition, in which it defended first place in the face of competition from choirs from around the world.

Valeria Maťašová

Sbormistr

Valeria Maťašová je absolventkou brněnské konzervatoře v oboru klavírní hra a Janáčkovy akademie múzických umění v oboru Dirigování sboru ve třídě doc. Josefa Pančíka. Pěstování dětského sborového zpěvu se stalo její životní náplní.

Choirmaster

Valeria Maťašová is a graduate of the piano at Brno Conservatory and also graduated from Janáček Academy of Performing Arts in choral conducting in the class of doc. Josef Pančík. Cultivating children's choral singing has become her mission in life.

Pavel Čeněk Vaculík

Recitátor

Pavel Čeněk Vaculík je absolventem činoherního herectví na pražské DAMU, kde studoval pod vedením doc. Milana Schejbal. Nyní pokračuje v doktorském studiu, v rámci něhož vyučuje hereckou interpretaci textu v ateliéru doc. Lukáše Riegera na brněnské JAMU. Pravidelně spolupracuje s Českým rozhlasem (četba *Katyně* Pavla Kohouta, *Pupík je brána do lidské duše* – Emir Kusturica, role Franze Kafky v rozhlasové kompozici Karla Františka Tománka *Jako indián svírá boky koně*). Má za sebou řadu zajímavých rolí jako Starý Karamazov (*Bratři Karamazovi* – Divadlo DISK), Důstojník gestapa (*Majitelé klíčů* – NdB), Vojáček (*Kočár do Vídně* – NdB), Sosie (*Amfitryon* – NdB), Toni (*Matka* – NdB), Něguš (*Veselá vdova* – NdB). Hostuje v roli Benvolia v inscenaci *Romeo a Julie* pražského Divadla ABC a zároveň už pátým rokem působí v angažmá činohry NdB.

Narrator

Pavel Čeněk Vaculík graduated in drama acting from the Academy of Performing Arts in Prague (DAMU) where he studied under the guidance of doc. Milan Schejbal. He is now continuing his education with doctoral studies, during which he is teaching the interpretation of text in acting at the studio of doc. Lukáš Rieger at Janáček Academy of Performing Arts in Brno (JAMU). He works regularly with Czech Radio (readings of *The Hangwoman* by Pavel Kohout and *The Belly Button Is the Gateway to the Human Soul* by Emir Kusturica, the role of Franz Kafka in Karel František Tománek's radio composition *Like an Indian Squeezes a Horse's Flanks*). He has played a number of interesting roles, such as Old Karamazov (*The Brothers Karamazov* – DISK Theatre), Gestapo Officer (*The Owners of the Keys* – National Theatre Brno), Soldier (*Carriage to Vienna* – National Theatre Brno), Sosia (*Amphitryon* – National Theatre Brno), Toni (*The Mother* – National Theatre Brno) and Negus (*The Merry Widow* – National Theatre Brno). He is a guest performer in the role of Benvolio in the production of *Romeo and Juliet* by the ABC Theatre in Prague, and is also engaged for the fifth year in the drama company at National Theatre Brno.

Petr Eben

Elce pelce kotrmelce

Hurá, děti, na výlet!

Víte co, děti, pojďme, pojedeme na výlet. Ale jak? Autobus nemáme a pěšky bychom se daleko nedostali. Maličkost. Uděláme si vláček.

1. Vláček I

Jede, jede bez silnice,
nevedou ho kolejnice,
jede vláček vlak,
malých batolat,
jede vláček vlak,
malých batolat.

Mašinka je učitelka,
jede vpředu, že je velká,
vzadu Anička,
že je maličká,
vzadu Anička, že je maličká.

Jede, jede, nemá kola,
nic mu cestou neodolá.
Nebo je to drak?
A teď, babo, rad.
Nebo je to drak?
A teď, babo, rad.

Ve vláčku jsme dostali strašný hlad. Prosím vás, nebylo by tady něco k jídlu? Ono by nás mohlo cestou rozbolet bříško. A to by pak nebyl pěkný výlet.

2. Ano, ano – ne, ne

Máš rád buchty? Ano. Ano.
Máš rád placky? Ne. Ne.
Sněd bych buchtu posypanou,
a ne placku s křenem.

Po křenu, po křenu
hlava se mi zatočí.
Po křenu, po křenu
mám slzičky v očích.

Máš rád buchty? Ano. Ano.
Máš rád placky? Ne. Ne.
Sněd bych buchtu posypanou,
a ne placku s křenem.

Když jsme rozbilili přesnídávkou, najednou se udělala ve vláčku tma tmoucí. Pozor! Tunel! A v tunelu, to víte. Kdo si jídlo dobře neohlídá, tomu ho čertík vyfoukne.

3. Tunel

Čert k nám leze tunelem,
chce nám ukrást hrušky.
My čertisku namelem
a zkrátíme mu růžky.

Čert k nám leze komínem
pro capartě vzteklé.
To mu rádi prominem,
ti vzteklí ať jsou v pekle.

*Vláček vyjel z tunelu a najednou – drn, drn, rachty, krachty –
v lokomotivě to prapodivně zarachotilo a vláček se zastavil.
Co teď? Bude po výletu? Kdepak. Umíme přece na kole.*

4. Kolo

Jede kozel na kole
za strašákem na pole.
Jede kozel na kole
za strašákem na pole.
Šlape za ním po silnici,
jako šlapou závodníci.
Veze mu tam k svačině
houby s octem na kmíně.

Jede kozel na kole
za strašákem na pole.
Jede kozel na kole
za strašákem na pole.
Jede za ním po dálnici
ve sváteční beranici.
Veze mu tam k obědu
horké párky na ledu.

*Na kole jsme dlouho šlapat nevydrželi. Rozbolely nás nohy. Jirka,
známý montér, povídá: „To je toho, předělat si kolo na vrtulník.
Stačí šroubovák a předělá se to na to šup. Na motor. Nevěříte?“*

5. Motory

Natočíme motory,
pojedeme na hory.
Natočíme vrtulníky,
vzneseme se nad rybníky,
až budeme nahoře –
bác – a spadnem do moře.

V širém moři – žbluňky, žbluňky –
zachrání nás sestry vlnky.
Bílé vlnky hodné jsou,
na břeh nás donesou.

Natočíme motory,
pojedeme na hory.
Natočíme turbiňáky,
vzneseme se nad oblaky,
až se motor pokazí,
bác – a spadnem do mlází.

Tak a jsme v louži. Jo, v louži. V opravdickém moři jsme. Nebo v rybníku? Pozor, je tu hloubka. Kdo neumí plavat, ten se utopí.

6. Plavání

Plavu prsa, plavu znak,
jako ryba, jako rak.
Rozkolíbám hladinu
víc než hejno delfínů.

Plavu prsa, plavu znak,
jako kapr šupiňák.
Plavu napříč rybníkem
na besedu s vodníkem.

*Zaplať pánbůh, nikdo se nám neutopil. Všichni dokázali plavat.
Ve vodě se nám tak zalíbilo, že se nám z vody vůbec nechtělo.
Nic nám nevadilo, že přiběhl vítr a udělal na hladině vysoké vlny.*

7. Vlnky

Vzhůru, dolů, vzhůru, dolů
běží bílé vlnky spolu.
Houpy hou, jdou si, jdou,
jedna vlnka za druhou.

*„Ryba, ryba, sumec. Kluci, to je kus!“ A opravdu. Kolem nás
plavalo celé hejno krásných lesklých ryb. Stříbrné, modré,
do červena, jedna hezčí než druhá.*

8. Ryba

Ryba je nemá, jazyk nemá,
nevýská si ejchuchu.
Ryba je kluzká, v síti se mrská,
není ráda na suchu.

Ryba je nemá, jazyk nemá,
s plaváním se nepáře.
Ryba je kluzká, v síti se mrská.
Zeptejte se rybáře.

*Ryby odplavaly a my jsme se vydali ke břehu. Nebylo to moře,
ale rybník. Než jsme se na břehu osušili, namířil si to rovnou
k nám pan čáp. Už jste někdy viděli čápa?*

9. Čáp

Starý čáp, capy cap,
cape bosý do rákosí.
Za ním cape čápice,
ráchají se v rybníce.

Starý čáp, klapy klap,
chodí k brodu čeřit vodu.
Čápice ho provází,
loví žáby pod hrází.

Mysleli jsme, že ten čáp jde k nám. Ale on si nás nijak zvlášť nevšímal. Měl docela jiné starosti. Chtěl si nachytat k obědu nějaké žáby. Žáby, žabičky, utečte honem!

10. Žába

Žába chodit neumí,
žába jenom skáče.
Vrabec žábu naučí
létat jako ptáče.

Žába mluvit neumí,
žába jenom kuňká.
Kdo si s žábou rozumí,
ten je taky kuňka.

Žabičky dokázaly včas odskákat a dělaly na čápa z rákosí dlouhý nos. Byla to švanda. Čáp se na nás rozzlobil, že jsme mu žabičky vyplašili, a tak se durdil, že se dlouhým zobákem v rozčilování klovl do nohy. Ted' chuděra kulhá. Kdepak, zlobit se, to se nevyplácí.

11. Bolístka

Ouha ouha ouha,
čápa bolí noha.
Čáp si chvíli nesedne
a skáče raděj po jedné.
Ouha ouha ou.

Ouha ouha ouha,
čápa bolí noha.
Až ho skoky unaví,
tak na obě se postaví.
Ouha ouha, ou.

Čáp se odbelhal a k rybníku přišla pradena s košem prádla. Tolik prádla, to by ta paní nevyprala snad ani do večera. Pomohli jsme jí a bylo to hned.

12. Máchání

Máchá Madla kopu prádla.
Kdopak z vás jí pomůže?
Madlo, Madlo, prádlo spadlo
do špinavé kaluže.

Máchá Madla kopu prádla,
pomáhá jí kominík.
Ty jsi Madlo, motovidlo,
ten ti prádlo ušpiní.

Máchá Madla kopu prádla
u divoké Metuje.
Madlo, prádlo ke dnu spadlo,
k moři s vodou popluje.

„Děkuji vám, děti, byly jste moc hodné,“ poděkovala pradena. „Moc jste mi pomohly. Já vám za to povím o lodičce, která vás převezí na druhou stranu rybníka. Je ukryta v rákosí. Umíte všichni pořádně veslovat?“

13. Veslování

Ráz, dva, ráz, dva, rázuj vesly,
abychom se k cíli nesli.
Opři vesla o vodu
v olympijském závodu.

Ráz, dva, ráz, dva, prožeň vodu,
poletíme proti proudu.
Ten, kdo první přistane,
věnec buřtů dostane.

„Vidím zemi,“ volá kapitán. „Lod'ka se blíží ke břehu.
Směr přistání vysoká borovice.“

14. Borovice

Borovice jako svíce
stojí v lese, nepohne se.
Která bude nejvýše,
nebe smůlou popíše.

Popíše ho křížem krážem,
ale my jí psaní smažem.
Nebe není tabulí
pro kdejakou ceduli.

*Pod borovicí v hustém lese odpočíval unavený dřevorubec.
Chtěl borovici porazit, ale už neměl tolik sil, aby ji zmohl.
Naše pomoc přišla právě včas.*

15. Dřevorubec

Rube, rube dřevorubec
na pasece kořeny.
Dube, dube, než je zrube,
bude celý zmožený.

Rube, rube, dřevorubec
na pasece pařezy.
Dube, dube, až je zrube,
natáhne se na mezi.

*Hej rup, borovice padla, a nám nezbylo než ji rozřezat pěkně
na polínka. Jinak by s borovicí nikdo nepohnul. Pila nám přitom
zpívala pěknou písničku.*

16. Řezání

Já mám pilu, ty máš pilu,
nařežeme špalíčky.
Který z nás má větší sílu,
ten už není maličký.

Já mám sílu, ty máš sílu,
nařežeme polínka,
přiložíme ruce k dílu,
rozpálíme kamínka.

*Tak. Hotovo. Ještě sehnat trakaře a honem se dřevem
do chaloupky pod strání. Přijde zima a bude třeba pořádně
zatopit v kamnech.*

17. Trakař

Hospodáři, hospodáři,
co to vezeš na trakaři?
Vezu, vezu obilí,
ve mlýně jsme za chvíli.

Hospodáři, hospodáři,
kamení ti cestu maří.
Trakař se ti poláme
a my nový nemáme.

Cestou jsme narazili na medvěda. Sháněl v lese něco na medvědí zub. Víte, oni jsou medvědi velice mlsní a nejraději by pořád slavili Štědrý večer nebo Silvestra. Medvěd se postavil na zadní nohy a v nás byla malá dušička.

18. Medvěd

Medvěde, medvěde,
nosiš kabát chlupatý.
Zuzanka tě provede,
tančí stejně jako ty.

Medvěde, medvěde,
hlava se ti zatočí,
komu se to povede,
ten ať si tě ochočí.

Medvěd je přece jenom medvěd. Čert mu věř. My děti jsme raději honem dělaly, že jsme zajíci, a okusovaly jsme nehty, jako bychom okusovaly trávu, a frrrrr, v nestřeženém okamžiku jsme pelášily, co nám síly stačily.

19. Zajíc

Skáče zajíc vystrašený
po poli, po poli,
snad ho hajný poplašený
neskolí, neskolí.
Neskolí, člověče,
zajíček mu uteče.
Neskolí ho, člověče,
zajíc uteče.

Skáče zajíc vystrašený
do zelí, do zelí,
snad ho hajný poplašený
nestřelí, nestřelí.
Nestřelí, člověče,
zajíček mu uteče –
nestřelí ho, člověče,
zajíc uteče.

Ale medvěd nám byl v patách. Doběhl nás a povídá: „Kampak tak letíte, caparti? Snad se mě nebojíte? Copak koušu? Mě jenom zajímá, jestli umíte tančit.“ „Umíme. Jako šalvěj ve vánku.“

20. Šalvěj

Vítr věje do šalvěje
a ten, jak se chvěje, pěje
na větrnou věžičku
tichou písničku.

Foukej, vánku, do červánků,
foukej květům do volánků.
Foukej, větře, jen si věj,
zahrej na šalvěj.

Medvědovi se to tuze líbilo. Spokojeně zamručel a odkolíbal se k lesu. Dalo se do deště. Mračoun se zakabonil, nad lesem se otřásl a kapičky se roztančily po nebi jako my.

21. Prší

Prší, prší, kapky se vrší.
Prší, prší, kapky se vrší.
Až se nám navrší,
bude z nich návrší.
Prší, prší, kapky se vrší.
Prší, prší, kapky se vrší.

Prší, prší, kapky se vrší.
Prší, prší, kapky se vrší.
Jen ať se navrší
oslům až po uši,
oslí uši dobře se suší.

Prší? Inu, což, tak ať prší. My se zatím schováme pod zelenou korunu dubu, a než se vyprší, napíšeme domů psaníčko z výletu. Že nemáme pero? Nevadí. Kotě nám s tím pomůže.

22. Psaní

Píše kotě psaní špulce.
Špulko, ty jsi touha má.
A že kotě nemá ruce,
tak to zkouší nohama.

Píše kotě psaní špulce
na zápraží seníku,
místo teček dává štulce
huňatému Rafíku.

Píše kotě psaní špulce
u suchého rybníka.
Žbluňkne do něj, chytí pulce,
na půdu s ním utíká.

Děšť ani potom neustal. Pršelo, jen se lilo a my jsme museli pomalu myslet na návrat. Děšť, neděšť, to správnému husarovi nemůže vadit. Rychle sedlat koně a hyjé.

23. Husar

Až se houbař nakloní
v lese k bedle jedlé,
hop a husar na koni
už se nese v sedle.

Hopsa hejsa, z cesty vari,
do Brandejsa, na Velvary.
Hopsa hejsa, šťastnou cestu,
jede k městu pro nevěstu.
Hopsa hejsa, hop hop hop,
příkop, nepříkop.

Na cestu se sneslo hejno divokých hus, a jestli prý pospícháme, že nás mohou domů odnést na křídlech. Byl to let jako na kouzelném koberci. Husy natáhly dlouhé krky, zamávaly křídly a frrrrr.

24. Divoká husa

Leť, husičko, leť,
přes vysokou zeď.
Leť, husičko, leť,
přes vysokou zeď.
Dones ty mě do daleka,
tam, kde na mě radost čeká.
Leť, husičko, leť,
přes vysokou zeď.

Leť, husičko, leť,
do světa mě veď.
Leť, husičko, leť,
do světa mě veď.

Když jsme se snášeli nad naši dědinu, už se pomaloučku stmívalo. Chaloupky zdola blikaly jako světlušky a bylo slyšet zvony, které vyzváněly klekání. Doma je přece jenom doma.

25. Zvony

Bim bam bim bam
bim bam bim
zvoní z věže klekání,
bim bam bim bam
bim bam bim,
večer už se naklání.

Bim bam bim bam
už jdou spát
lekníny i labutě.
Nech ty zvony doklimbat
a jdi taky na kutě.

A jsme doma. Umýt, najíst a hup do postýlky. Celou noc si necháme zdát o tom pěkném výletu. Ráno vyskočíme a hurá znovu na výlet. Ano?

26. Vlášek II

Jede, jede bez silnice,
nevedou ho kolejnice,
jede vlášek vlak,
malých batolat,
jede vlášek vlak
malých batolat.

Mašinka je učitelka,
jede vpředu, že je velká,
vzadu Anička,
že je maličká,
vzadu Anička,
že je maličká.

Jede, jede, nemá kola,
nic mu cestou neodolá.
Nebo je to drak?
A teď, babo, rad'.
Nebo je to drak?
A teď, babo, rad'.

O zakleté princezně Věrce

Znáte pohádku o zakleté princezně Věrce? Ne?

Tak já vám ji povím. Ale musíte mi s ní pomoci.

Tak to byl jednou strašně velikánský had. Asi brejlovec, protože měl oči na stopkách a pořád na nás brejčil.

1. Had

Ať si každý zahádá,

co je tohle za hada.

Ne, to nejsou třesky, plesky,

má sto očí a v nich blesky.

Tisíc zubů, spoustu tlam,

uteč honem, je-li kam.

Ať si každý zahádá,

co je tohle za hada.

Ne, to nejsou povídačky,

není to had za dvě kačky,

má sto nohou, spoustu hlav,

uteč, kdo chceš zůstat zdrav.

Ten had jediný na světě věděl, kde je zakletá princezna Věrka, kterou jsme hledali, ale nechtěl to říct. No, počkej, hade, on už ti paša jazyk rozváže!

2. Paša

Sedí paša na trůnu,

tuze mu to sluší.

Nemá zlatou korunu,

ale oslí uši.

Sedí paša na trůnu,

hlavu zmáhá tíha.

Nemá ani korunu,

ušima si stříhá.

Paša na trůnu nebyl obyčejný paša. Byl to fakír a polykač hadů. Upřeně se na hada zadíval a pravil: „Hudle, nudle, hadice, pověz, kde je dcerka Věrka, toho času dračice.“ „Ne, to nevím,“ povídal had, „ale v daleké zemi u Prahy je Prašná brána a v té bráně bydlí černý kocour, který o princezně ví.“ Rychle jsme osedlali velbloudy a vydali jsme se z Dálného východu do té vzdálené země.

3. Velbloud

Velbloud táhne pouští,

marně hledá houští,

kam by složil do stínu

tu svoji hnědou čupřinu.

Velbloud táhne pouští,

písek neopouští.

Líbí se mu na hřbetě

dál vozit lidi po světě.

Velbloud šel a šel, a když už přešel celou poušť a dostal se do hlubokého lesa, povídá unaveně: „Hm, pánové, tohle není na můj hrb. Je tu zima, jdu zpátky.“ A otočil se a šel. To je nám pěkné nadělení. Vylezli jsme na vysoký strom, abychom se podívali, kudy dál.

4. Strom

Z černé země ven
roste rovný kmen,
roste rovný kmen.
Roste z hlíny k nebi vzhůru,
má krabatou, hnědou kůru,
košatí se do azuru,
jmenuje se klen.

Z černé země ven
roste rovný kmen,
roste rovný kmen.
Když je vítr, tak se třese,
když je ticho, nepohne se,
klenbu nebe v lese nese,
jmenuje se klen.

*Vrána, která právě letěla kolem, vrhla dolů černý stín.
Rychle jsme do stínu nasedli a měli jsme letadlo.*

5. Letadlo

Letí, letí letadlo,
jen aby nám nespadlo.
Bručí, vrčí jako drak,
černý čmelák bombardák.

Přistane nám na letiště
rozkvetlého jeteliště,
rovnou dolů na maják,
na červený vlčí mák.

*Piloti jsme dvakrát dobří zrovna nebyli a naše stínová stíhačka
prováděla ve vzduchu krkolomné vývrtky a kotrmelce.*

6. Kotrmelce

Elce pelce do pekelce,
kdo se bojí kotrmelce,
ať si s námi nehraje,
protože to baba je.

Elce pelce do pekelce,
babu svážem do kozelce
za stodolou vedle vrat,
že si s námi nechce hrát.

Nad Tureckem se strhlo krupobití. Taktak, že nás kroupy nesrazily k zemi. V Turecku totiž nepadají obyčejné kroupy, ale kroupy, ze kterých se u nás vaří krupeto.

7. Kroupy

Houpy houpy,
nalámeme kroupy.
Nalámem je na krupici,
schováme je pro slepici.
Houpy houpy,
nebudeme skoupí.

Houpy houpy,
nalámem si kroupy.
Nalámem je na krupici
schováme je pod čepici.

Houpy houpy,
nebudeme hloupí.

Vyletěli jsme z krupetového mraku. V dálce se objevilo město a před ním se tyčila Prašná brána. Vrána si sedla na věž a my jsme přistáli na náměstí před branou.

8. Prašná brána

Otvírejte Prašnou bránu,
jede do ní sedm pánů,
sedm pánů na koni,
čekání jim nevoní.

Otvírejte Prašnou bránu,
jede do ní sedm pánů,
aťsi pánů nebo dam,
já jim klíče nevydám.

„Buchy, buchy, na dveře, ať se brána otevře.“ Nic. Marně jsme na bránu bouchali. „Buchy, buchy, na bránu, otevřete nám po ránu.“ Nic. Hrobové ticho. „Tak vy neotevřete? Tak to my si na to zavoláme zámečníka.“

9. Zámečníci

Odemyky odemyky,
spravujeme zámky, kliky.
Kde je vylomený zub,
dáme nový na to šup.

Odemyky odemyky,
jenom pozor na pilníky.
Když je nikdo neztupí,
dáme všechno do kupy.

Ani zámečníci s branou nic nesvedli. Byla na ní závora a k té se hodil jen jediný klíč. „Vrabčáku, ty máš na bráně hnízdo, pověz nám, který. My ti za to osvobodíme princeznu.“

10. Vrabec

Skáče vrabec jako žabec,
skáče vrabec po dvoře.
Hoď mu, dědku, něco k snědku,
ať nám hlady neumře.

Skáče vrabec, hoď mu žďabec,
hoď mu žďabec koláče.
Hoď mu, dědku, něco k snědku,
ať zbytečně nepláče.

*Vrabec dostal žďabec k snědku a poradil. Přinesl nám klíč
v zobáku. Vy myslíte paklíč? Kdepak! Petrklíč. Brána povolila
a uvnitř seděl kocour černý jako uhl. Koulel očima a prskal.*

11. Kocour

Když se kocour hrbí,
cení bílé zuby.
Když se kocour narovná,
tak se hádka urovná.

Když se kocour hrbí,
drápky prý ho svrbí.
Když se kocour napřímí,
tváří se jak nevinný.

*„Myslíte princeznu z Prašné brány? O té by vám něco
mohla říct stonožka. Bydlí na Novém sídlišti pod Skalkou,
v díře popisné 527, několik nor za Lasičkovými.“*

12. Stonožka

První, druhá, třetí, čtvrtá,
pátá, šestá, sedmá, osmá,
stonožka si běhá zutá,
na sto nohou jeden nos má.
Štěstí pro ni, nebohou,
že nemá nic na nohou.
Jinak by si, chudák malá,
nohy k ševci, chudák malá,
nohy k ševci uběhala.

První, druhá, třetí, čtvrtá,
čtvrtá, třetí, druhá, první,
stonožka si běhá zutá,
sto bot obout dlouho trvá.
Velké štěstí stonožky,
že nenosí ponožky.
Jinak by je, chudák malá,
celý týden, chudák malá,
celý týden zašívala.

„Princezničko krokodýlí“, oslovil ji kocour, a sotva vyslovil její jméno, změnila se rázem stonožka v padesát krásných princezen. Ale jak teď poznat tu pravou, když jsou všechny stejné? Poradil pejsek. „Budu všechny princezny přeskakovat, a které zakopnu o copy, ta bude ta pravá.“

13. Pejsek

Skákal pejsek přes hromádku
štěrku, štěrku,
chtěl přeskochit mezi vrátky
dcerku Terku.

Zakop jí o drdol,
spad čumákem na hrbol.
Už přes Terku neskáče,
je mu do pláče.

Skákal pejsek přes hromádku
štěrku, štěrku,
chtěl přeskochit mezi vrátky
dcerku Věrku.

Zakop jí o copy,
spad ježkovi na kopí.
Už přes Věrku neskáče,
je mu do pláče.

Už ji má. Princezna Věrka byla ta copatá. Za ženicha si vybrala kováře z Radlic. „Jsi statný,“ povídá, „budeš můj ochránce.“ „Jsi moudrý,“ povídá, „budeš můj rádce“. „Jsi krásný,“ povídá, „musíš si mě vzít.“

14. Kovář

Kdo to ví, kto to ví,
kdo vyrábí podkovy?
Kdo to ví, kdo to ví,
kdo nám koně ková?

Já to vím, já to vím,
kdo vyrábí podkovy.
Já to vím, já to vím,
koně ková kovář.

Pro každého koně jiná
jako boty pro lidi.
Pomáhá mu kovářlína,
zvonice mu závidí.

Kdo to ví, kdo to ví,
kdo nám ková podkovy?
Já to vím, já to vím.
Ková nám je kovář.

Kovář choval princeznu Věrku jako oko v hlavě. Bydleli spolu ve věži nad Prašnou branou i s tím kocourem. A tady končí pohádka. Až půjdete kolem Prašné brány, zeptejte se, zda tam Věrka s kovářem dosud bydlí.

Ale teď rychle zpátky za tím hadem, který to všechno spískal.

15. Had II.

Ať si každý zahádá,
co je tohle za hada.
Ne, to nejsou třesky, plesky,
má sto očí a v nich blesky.
Tisíc zubů, spoustu tlam,
uteč honem, je-li kam.

Ať si každý zahádá,
co je tohle za hada.
Ne, to nejsou povídačky,
není to had za dvě kačky,
má sto nohou, spoustu hlav,
uteč, kdo chceš zůstat zdrav.

Elce pelce kotrmelce

Hooray, kids, for the trip!

Hey kids, you know what? Let's go on a trip! But how? We don't have a bus, and walking wouldn't get us very far. No problem – we'll make a train!

1. The Little Train I

Off it goes without a track,
no rails hold its little pack.
Here comes the choo-choo train,
with tiny tots in chain,
here comes the choo-choo train,
with tiny tots in chain.

Locomotive-teacher leads the way,
she's in front as she is tall,
at the back, there's little Ann,
because she's a tiny girl.

Rolling down without a wheel,
nothing stops its little zeal.
Could it be a dragon's back?
Tell us, Granny, what's the knack?
Could it be a dragon's back?
Tell us, Granny, what's the knack.

In the train, we got terribly hungry. Hey, could we get something to eat here? We wouldn't want our tummies to start hurting; that would spoil the fun!

2. Yes, Yes – No, No

Do you like a bun? Oh yes, oh yes.
Do you like a flatbread? No, no, no.
I'd take a bun with sugar dress,
but no flatbread with horseradish, no.

Horseradish, horseradish,
it makes my head spin so!
Horseradish, horseradish,
brings tears with quite a show.

Do you like a bun? Oh yes, oh yes.
Do you like a flatbread? No, no, no.
I'd take a bun with sugar dress,
but not that horseradish flatbread.

*As soon as we unpacked our snack, darkness filled the train.
Watch out—a tunnel! And in the tunnel, you know, if you're not
careful, a little devil might just steal your meal!*

3. The Tunnel

The devil's sneaking down our tunnel,
to steal our pears so ripe and full.
But we'll grind him into crumb,
and shorten his horns to the nub.

The devil's creeping down the flue,
looking for a nasty crew.
We'll let him have his wicked pick –
they're off to hell just as quick.

*The train came out of the tunnel, but suddenly—bump, bump,
clatter, crash—the engine made a strange noise and came to
a stop. Now what? Is the trip over? No way! We know how to
ride bikes.*

4. The Bike

Goat rides his bike down the road,
to scarecrow's field, his humble abode.
Goat rides his bike down the road,
to scarecrow's field, his humble abode.
He pedals like a real pro,
like a racer, head held low.
He brings a snack for him to chew,
some mushrooms spiced with caraway, too.

Goat rides his bike down the way,
to scarecrow's field, his friend today.
He zooms on down the highway beat,
wearing his Sunday beret neat.
He brings a lunch for them to eat,
hot sausages served on ice-cold meat.

But we didn't pedal long; our legs started to hurt. Then Jiří, the handy guy, says, "Oh, easy! I'll turn this bike into a helicopter. Just give me a screwdriver, and in a jiffy, we'll have a motor on it. Don't believe me?"

5. Engines

We'll turn on our engines and hum,
up to the mountains we'll come.
We'll start up the helicopters, too,
flying high above the blue.
Once we're up above the shore –
bang – we'll fall with a roar.

In the deep sea – splash, splash –
the waves will make a gentle crash.
White waves, gentle waves, they are kind,
they'll carry us to shore in time.

We'll turn on our engines and hum,
up to the mountains we'll come.
We'll start up turbines, oh the fun,
flying high above the sun,
when the engine fails, you'll see –
bang – right down to the tree.

And there we are, splashing in a puddle! Yep, we're in a real sea—or maybe a pond? Careful, it's deep! Anyone who can't swim will go under!

6. Swimming

Swimming freestyle, swimming back,
like a fish or like a crab.
Stirring up the waves so wild,
more than any dolphin child.

Swimming freestyle, swimming back,
like a carp, my scales intact.
I'll swim right across the pond,
to meet the water sprite beyond.

Thank goodness, nobody drowned. We all could swim! We loved being in the water so much we didn't want to leave. We didn't even mind when the wind blew, making big waves on the surface.

7. Little Waves

Up and down, up and down,
little waves run all around.
Swing and sway, they bounce and play,
one wave follows another's way.

"Fish, fish, a catfish! What a monster, look at that, guys!" And it was true! A whole school of shiny, colorful fish swam by—silver, blue, reddish—each one prettier than the last.

8. Fish

A fish is silent, has no tongue,
and never sings, "Yippee!"
Fish are slippery, squirm and spin,
and they're unhappy on dry land.

A fish is silent, has no tongue,
swims without a care.
Fish are slippery, squirm and spin,
ask the fisher over there.

The fish swam away, and we headed to shore. It wasn't a sea, just a pond. While we dried off, a stork headed over to us. Have you ever seen a stork?

9. The Stork

Old stork, clop clop clop,
steps barefoot through the cattail crop.
Behind him, the lady stork
wading deep there in the pond.

Old stork, clop clop clop,
steps to ripple the water's top.
The lady stork, she goes his way,
to catch the frogs under the dam.

We thought he was coming to see us, but he had other plans. He was after some lunch —maybe some frogs. "Run away, frogs!"

10. The Frog

The frog can't walk, it only hops,
hopping all the day.
The sparrow teaches frog to fly
just like birds at play.

The frog can't talk, it only croaks,
croaking all the while.
If you understand the frog,
then you croak with style.

The little frogs hopped away just in time, sticking out their tongues at the stork from the reeds. It was so funny! The stork got angry at us for scaring off his meal and was so mad that he pecked his own leg. The poor stork is limping; losing your temper has its cost.

11. The Sore Foot

Ouch, ouch, oh the pain,
the stork's got a sore foot again.
He won't sit down for a bit,
but hops around on just one spit.
Ouch, ouch, oh dear.

Ouch, ouch, oh the pain,
the stork's foot aches again.
When his hops are all but gone,
he'll stand on both and carry on.
Ouch, ouch, oh dear.

The stork limped away, and a washerwoman arrived with a basket of laundry. So much laundry — she'd never finish by evening! We helped her, and in no time, it was all done.

12. The Washing

Maggie's washing a mountain of clothes,
who will lend her a helping hand?
Maggie, Maggie, your clothes have fallen,
right into the muddy land.

Maggie's washing pile so wide,
the chimney sweep lends a hand, beside.
Maggie, dear, you're all mixed up,
now his soot has soiled your socks.

Magda's washing a mountain high,
by the wild river's tide.
Maggie, your clothes have fallen down,
they'll float to sea without a sound.

*"Thank you, kids, you were so helpful," she said gratefully.
"As a thank you, I'll tell you about a little boat that will take you
across the pond. It's hidden in the reeds. Can you all row?"*

13. Rowing

One, two, stroke, keep the pace,
with our oars we fly through space.
Dip the oars down in the lake,
row as champions in a race.

One, two, stroke, let's row and go,
up the river, make it flow.
Whoever reaches the bank the first,
gets a wreath of sausage-Wurst.

"I see land!" the captain shouted. "We're heading toward the shore. Aim for the tall pine tree."

14. Pine Tree

The pine tree stands as straight as candle,
tall and steady, firm as handle.
Which one reaches highest place
will trace the sky with sticky grace.

Writing crisscross in the blue,
but we'll erase her sticky view.
The sky's not for any sign,
to be scribbled line by line.

*Under the pine tree, in the deep woods, a tired woodcutter
was resting. He wanted to chop down the pine but didn't have
the strength. Our help came just in time!*

15. The Lumberjack

Chopping, chopping, the lumberjack,
roots and logs to stack and hack.
Chopping, chopping, swing and sway,
he'll be tired by the end of day.

Chopping stumps, the logger works,
chopping stumps with mighty jerks.
Chopping, chopping, down it goes,
he'll stretch out to take a doze.

With a big "heave-ho," the pine tree fell, and all we had to do was cut it into nice little logs. Otherwise, we'd never move it. Our saw sang a happy song as we worked.

16. Sawing

I've got a saw, you've got a saw,
let's chop wood with strength and claw.
Whichever of us has the might
will grow strong as day is bright.

I have strength, you have skill,
let's chop wood, we'll have our fill.
When the pile is high,
we'll light up the stove alright.

There we go, all done! Now we just need a wheelbarrow to take the wood to the cottage on the hill. Winter's coming, and we'll need plenty to keep the stove going.

17. The Wheelbarrow

Farmer, farmer, what's your haul?
What's that load upon your wheelbarrow?
Taking grain to the mill,
to be there before the chill.

Farmer, farmer, rocks are bound,
making bumps along the ground.
The wheelbarrow's set to break,
and we've no spare for heaven's sake.

Along the way, we met a bear looking for a snack. Bears are very picky eaters, you know; they'd celebrate Christmas or New Year's every day if they could. He stood on his hind legs, and we all got a bit scared.

18. The Bear

Oh, bear, oh bear, your coat's so thick,
soft and furry, neat and quick.
Susie's dancing all around,
following you on the ground.

Oh, bear, oh bear, dizzy are you?
If anyone can tame you true,
they'll surely keep you, big and round,
as a friend who's safe and sound.

A bear is a bear, after all! We weren't going to trust him! We kids pretended to be rabbits, nibbling our nails like nibbling grass, and—zoom!—we ran as fast as we could!

19. The Hare

The frightened hare hops here and there,
across the field, around the square.
The hunter comes, watch out, beware –
but hare escapes with a steady glare.

He won't be caught,
not by a hair,
the hunter
will find no hare.

The frightened hare jumps into greens,
where cabbage leaves make up the scene.
The hunter comes, his shadow lean –
the hare's too quick to be seen.
Not by a shot, not by a scream,
for hare's too quick to ruin his dream.

But the bear caught up to us and said, "Where are you going, little ones? Afraid of me? I don't bite. I just want to see if you know how to dance." "Sure we do, like sage in the breeze!"

20. Sage

Wind sweeps gently through the sage,
as it quivers like a page.
Rustling to the weather vane,
whispering songs of gentle rain.

Breeze, blow softly at twilight,
touching flowers' petal light.
Breeze, oh breeze, let your tune play,
sing a song on sage today.

The bear liked our dancing very much. He rumbled happily and waddled back into the forest. Then it started to rain. The clouds darkened, shivered over the forest, and raindrops began to dance across the sky like we had danced.

21. It's Raining

It rains, it rains, drops piling fast,
let them rise up thick and vast.
Let them stack, let them grow,
soon they'll be a mountain show.
It rains, it rains, drops climbing so,
growing high in the rainy glow.

It rains, it rains, drops piling fast,
let them rise up thick and vast.
Piling high, donkeys sigh,
their ears dry in the sky.
Donkey ears, they dry up fine,
when raindrops on them shine.

Rain? So what! We'll just shelter under the oak tree's green canopy. While it rains, let's write a little letter home about our adventure. Don't have a pen? No worries! The kitten will help us with that.

22. The Letter

Kitty writes a letter bold,
to a spool who's strong and gold.
Since little kitty lacks a hand,
it uses its paws just as planned.

Kitty writes a letter bright,
at the barn in sunlight light,
dots replaced by gentle swipes,
of fuzzy paws with tiny stripes.

Kitty writes a letter dear,
by the pond when skies are clear.
Falls right in, catches tadpoles,
and with them it runs for its goals.

The rain didn't stop, and soon we had to think about heading back. Rain or no rain, a real trooper doesn't mind. Let's saddle up and ride!

23. The Hussar

As the mushroom picker leans
to pick up a mushroom sheen,
the hussar gallops by on horse,
riding fast without remorse.

Hup, hey, clear the way,
off to Velvary and Brandej.
Hup, hey, happy ride,
off to find his bride.
Hup, hey, here we go,
puddle, ditch, with a show.

A flock of wild geese flew by and said if we're in a hurry, they could carry us home on their wings. It was like flying on a magic carpet! The geese stretched their necks, flapped their wings, and whoosh!

24. The Wild Goose

Fly, little goose, fly on high,
beyond the wall, up in the sky.
Fly, little goose, fly away,
beyond the wall, come what may.
Take me with you, far and fast,
to where happiness will last.
Fly, little goose, fly on high,
beyond the wall, up in the sky.

Fly, little goose, fly far and clear,
take me to the world I cheer.
Fly, little goose, fly up and go,
guide me to the world I know.

When we flew over our village, dusk was slowly falling. The little houses below sparkled like fireflies, and the church bells were ringing. There's no place like home.

25. Bells

Bim bam, bim bam,
bim bam, bim –
evening bells call us in.
Bim bam, bim bam,
bim bam, bim –
night will settle with a hymn.

Bim bam, bim bam,
time for rest,
the lilies and swans take their nest.
Let the bells sing their song,
and join them in sleep as you go along.

And here we are—home! Time to wash up, eat, and snuggle into bed. All night we'll dream of our wonderful adventure. In the morning, we'll jump up and say, „Let's go on another trip!’ Yes?

26. The Little Train II

Off it goes without a track,
no rails hold its little pack.
Here comes the choo-choo train,
with tiny tots in chain,
here comes the choo-choo train,
with tiny tots in chain.

Locomotive-teacher leads the way,
she's in front as she is tall,
at the back, there's little Ann,
because she's a tiny girl.

Rolling down without a wheel,
nothing stops its little zeal.
Could it be a dragon's back?
Tell us, Granny, what's the knack?
Could it be a dragon's back?
Tell us, Granny, what's the knack.

About the Enchanted Princess Věrka

Do you know the story about the enchanted princess Věrka? No? Well, I'll tell it to you, but I need your help. Once there was an enormous snake. Probably a spectacled cobra. He had his eyes fixed on us the whole time.

1. Snake

Everyone can guess now,
what kind of snake this is somehow.
No, no whispers or tales for you,
with a hundred eyes and a lightning view.
A thousand teeth, jaws so grand
run away fast, if you can.

Everyone can guess now,
what kind of snake this is somehow.
No tall tales, just true facts;
not a cheap snake, that's the act.
A hundred legs, so many heads
run if you wish to stay in your stead.

The snake was the only one who knew where Princess Věrka was hidden, but he wouldn't tell us. Alright, snake, the pasha will get you to talk!

2. Pasha

The pasha sits on his throne,
looking fine, though crownless alone,
no golden crown, just donkey ears –
that's how his royalty appears.

Sitting proud on that throne of his,
but his head bears no golden bliss.
Crownless yet, he stays alright,
snipping his ears left and right.

Now, this wasn't just any pasha; he was a fakir and a snake charmer. He gave the snake a hard stare and said, „Abracadabra, snake, tell us where Princess Věrka is hiding—right now, she's a little dragon!“ „No, I don't know,“ said the snake, „but in a far-off land near Prague, there's the Powder Tower. A black cat lives there, and he knows about the princess.“ We quickly saddled up our camels and set off from the far east to that distant land.”

3. Camel

Camel roams the desert dunes,
searching for shade under sun and moon,
where he can lay his brown-haired head,
resting in shadow, coolly led.

Through endless sand, he makes his path,
carrying folks on his sturdy back,
wandering lands, it suits him well,
on distant shores, his stories to tell.

The camel kept walking and walking, and when he'd crossed the entire desert and reached a deep forest, he said tiredly, “Hmph, folks, this isn't what my hump's built for. It's too cold here—I'm heading back.” And he turned around and left. Well, that's a fine mess! We climbed a tall tree to look for a way forward.

4. Tree

From black earth up
grows a sturdy trunk.
Straight and tall, it climbs the sky,
rough brown bark catches the eye.
Branches stretch to azure blue,
meet the canopy's view.

From black earth up
grows a sturdy trunk,
tall and strong, against the breeze,
stands still if there's no whisper, please.
Holds the heavens in forest green,
known as the mighty maple's sheen.

*Just then, a crow flew by and cast a black shadow below.
We quickly hopped onto the shadow and—presto!—we had ourselves a plane.*

5. Airplane

The airplane flies, off it goes,
hoping it won't drop below.
Buzzing loud like a dragon's call,
or a bumblebee bomber, big and small.

It lands on a field of clover green,
by the red poppy lighthouse scene,
down it glides, on petals red,
into soft flowers' bed.

We weren't exactly the best pilots, and our shadow-plane started pulling off dizzying spins and somersaults in the air.

6. Somersaults

Hop and tumble, spin and roll,
if you're scared of somersaults,
don't play with us; be brave and bold,
or else, the truth be told.

Hop and tumble, spin and roll,
tie the scared one in a knot,
out behind the barnyard gate,
since with us, they won't skate.

Over Turkey, a hailstorm hit. We barely avoided being knocked out of the sky by the hailstones, which aren't just any ordinary hailstones in Turkey; they're made from the same groats they use to make groats soup back home.

7. Hailstones

Rock-a-bye, rock-a-bye,
let's crack the hail so dry.
Crack them down to barley grits,
hide them for the hen to pick.
Rock-a-bye, rock-a-bye,
we won't be shy.

Rock-a-bye, rock-a-bye,
let's crack the hail so dry.
Crack them down to barley grit,
hide them under the cap that fits.
Rock-a-bye, rock-a-bye,
we won't be sly.

We zoomed out of the groats cloud, and in the distance, we spotted a city with the Powder Tower rising before it. The crow perched on the tower, and we landed in the square outside the gate.

8. Powder Gate

Open wide the Powder Gate,
seven noblemen won't wait,
seven riders, horses bold,
waiting's making them grow cold.

Open wide the Powder Gate,
seven noblemen won't wait.
Be they lords or be they dames,
the keys they want, I won't disclaim.

„Knock, knock, open the gate, let us in!“. Nothing. Our knocking did no good. „Knock, knock, open the gate early this morning!“ Still nothing. Not a sound. „Not going to open? Then we'll just call for a locksmith!“

9. Locksmiths

Unlock, unlock, the latches and locks,
fixing handles, door knobs, clocks.
When a tooth is broke and loose,
we'll fix it up just like new.

Unlock, unlock, the locks and gates,
watch the files, keep them straight.
If no one makes them dull and rough,
we'll fix up every broken stuff.

*But even the locksmiths couldn't do anything with the gate.
It had a bolt that needed just one special key. „Hey, Sparrow,
you've got a nest up there on the gate—tell us which key fits,
and we'll set the princess free for you.“*

10. Sparrow

Sparrow hops like a little frog,
hopping 'round the yard.
Toss him some food, grandpa dear,
don't let him starve out here.

Sparrow hops, give him a bite,
maybe a crumb of pie.
Throw him a bite, grandpa dear,
so he won't start to cry.

*The sparrow got a little snack and gave us a tip. He brought us
the key in his beak. You think it was a skeleton key? Nope! It was
the key of C major! The gate unlocked, and inside was a cat,
black as coal, rolling his eyes and hissing.*

11. Tomcat

When the tomcat's back does round,
white teeth begin to sound.
When the tomcat's back lies flat,
peace is found just like that.

When the tomcat's back does arch,
it's like claws on a march.
When the tomcat stands up tall,
innocent seems he to all.

*„You're asking about the princess from the Powder Tower? The
centipede could tell you something about her. She lives in New
Village under Skalka, in hole number 527, a few burrows past the
weasel family.“*

12. Centipede

First, then second, third, then fourth,
fifth, then sixth, and seventh, eighth.
Centipede goes barefoot forth,
with one nose and legs to take.
Lucky for her, poor dear me,
that no shoes are on her feet.
Else she'd have to run and run,
to the cobbler all week long.

First, then second, third, then fourth,
fourth, then third, and back to first,
centipede, no shoes in sight,
it would take her all night.
Lucky for our friend so small,
she need not socks at all.
Else she'd spend, oh every day,
titching socks in long array.

„Little crocodile princess,” said the cat. And just as he said her name, the centipede instantly transformed into fifty beautiful princesses. But now, how would we recognize the real one, when they all looked the same? A little dog came up with an idea: „I’ll jump over all the princesses, and the one whose braids I trip over will be the one I’ll marry.”

13. Puppy

Puppy jumped the heap of stones,
here and there he goes,
trying to leap over in bounds
little daughter Rose.

Tripped right on her braided bun,
bumped his nose, the leap was done.
Now he won’t leap over Rose,
he’s had a weeping dose.

Puppy tried the stone heap leap,
here and there he flew,
aiming for a jump above
daughter Vera too.

Tripped upon her braided tails,
landed on the porcupine nails.
Now he won’t leap over her,
he’s so sad, his eyes will blur.

And there she was! Princess Věrka was the one with the braids. She chose a blacksmith from Radlice to be her groom. “You’re strong,” she said, “you’ll be my protector. You’re wise,” she said, “you’ll be my advisor. And you’re handsome,” she said, “you have to marry me.”

14. The Blacksmith

Who can say, who can say,
who makes horseshoes anyway?
Who can tell, who can tell,
who helps our horses so well?

I know this, I know this,
who makes the horseshoes with a twist.
I know this, I know this,
the blacksmith does with might and fist.

Each horse gets its own design,
just like boots for humankind.
The anvil rings as helper near,
making bells quite jealous here.

Who can say, who can say,
who hammers horseshoes all the day?
I know this, I know this,
it’s the blacksmith’s work amiss.

The blacksmith cared for Princess Věrka like she were the apple of his eye. They lived together in the tower above the Powder Tower with the black tomcat. And that’s where the story ends. Next time you pass the Powder Tower, ask if Věrka and the blacksmith still live there.

But now let's quickly get back to that snake who started all this!

15. Snake II

Guess if you can, guess it quick –
what kind of snake makes you sick?

No, this isn't tale or folly,
a hundred eyes and lightning jolly.
Thousands of teeth and many jaws,
run away, with all your paws!

Guess if you can, guess with flair –
what kind of snake's under there?
This is no tall tale or tease,
it's no snake you catch with ease.
With a hundred feet and plenty of heads,
run if you'd rather keep your threads.